

UNHCR
The UN Refugee Agency

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΗΛΙΚΙΕΣ
9-12

Μαθαίνοντας για τους πρόσφυγες μέσα από τα σχολικά μαθήματα για τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού

Αυτός ο οδηγός έχει σχεδιαστεί με στόχο να δώσει κάποιες ιδέες στους εκπαιδευτικούς για την ένταξη της εκπαίδευσης σε θέματα προσφύγων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Οι ιδέες είναι απλές, ώστε να προσαρμόζονται εύκολα στο επίπεδο κάθε τάξης.

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση: https://www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΕΤΕ

Μια σημείωση σχετικά με τον σχεδιασμό του μαθήματος, αν έχετε μαθητές πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή μετανάστες.

Πριν ξεκινήσετε οποιαδήποτε δραστηριότητα με θέμα τους πρόσφυγες, το άσυλο, την εθνικότητα και τους μετανάστες, σκεφτείτε για λίγο τη σύνθεση της τάξης σας και αν υπάρχουν παιδιά από διαφορετικές χώρες καταγωγής. Μήπως κάποιοι από τους μαθητές σας είναι πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο ή ανιθαγενείς; Αν ναι, σκεφτείτε να μιλήσετε στους ίδιους και στους γονείς τους ανάλογα με την ηλικία τους.

Εφόσον είναι εφικτό, συμπεριλάβετε στη διάρκεια του μαθήματος ιδέες και θέματα που συζητήσατε με τους γονείς και τα παιδιά. Στο πλαίσιο κάποιας δραστηριότητας που έχετε σχεδιάσει, ζητήστε τους να μιλήσουν για αυτά τα θέματα, εφόσον έχουν δηλώσει ρητά ότι θα ήθελαν να μοιραστούν τις σκέψεις τους και να απαντήσουν σε σχετικές ερωτήσεις.

Οι ανιθαγενείς είναι άνθρωποι που δεν έχουν την ιθαγένεια καμίας χώρας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία της. Η ανιθαγένεια μπορεί να προκύψει σε πολλές και διάφορες περιπτώσεις. Για παράδειγμα, ορισμένες εθνοτικές ή θρησκευτικές ομάδες ενδεχομένως να μην αναγνωρίζονται ως πολίτες βάσει της εθνικής νομοθεσίας της εκάστοτε χώρας. Κάποια παιδιά δεν γεννιούνται στη χώρα στην οποία οι γονείς τους θεωρούνται πολίτες και δεν μπορούν να αποκτήσουν ούτε την ιθαγένεια της χώρας των γονέων τους, ούτε της χώρας στην οποία γεννήθηκαν. Σε ορισμένες χώρες του κόσμου ισχύουν νόμοι που δεν επιτρέπουν στη μητέρα να μεταβιβάσει την ιθαγένειά της στα παιδιά της.

Οι ανιθαγενείς μπορεί να στερούνται την πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα, όπως η εκπαίδευση, η ιατρική περίθαλψη, η απασχόληση, η

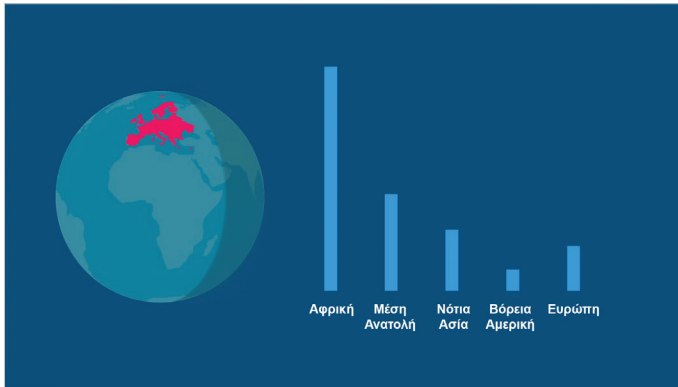
ελεύθερη κυκλοφορία και άλλα. Χωρίς αυτά, συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες και απογοητεύσεις, καθώς δεν μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Χρειάζεται να είστε προσεκτικοί όταν χρησιμοποιείτε λέξεις όπως «χώρα» και «εθνικότητα», αν έχετε ανιθαγενή παιδιά στην τάξη σας. Αντ' αυτών των λέξεων, μπορείτε να χρησιμοποιείτε φράσεις όπως «το σπίτι σας» ή «η κουλτούρα σας». Επιπλέον, πολλοί άνθρωποι μπορεί να συγχέουν την εθνικότητά τους, δηλαδή το γεγονός ότι ανήκουν ιστορικά, πολιτισμικά, γλωσσικά κλπ. σε ένα έθνος, με την ιθαγένειά τους, δηλαδή τον νομικό δεσμό τους με μια χώρα. Υπενθυμίζεται επίσης ότι οι έννοιες «ιθαγένεια» και «υπηκοότητα» είναι ταυτόσημες από νομικής απόψεως και υποδηλώνουν τον νομικό δεσμό ενός ατόμου με ένα κράτος.¹

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ, ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΣΤΟΧΟΣ

Να μάθουν οι μαθητές τις χώρες του κόσμου, να κατανοήσουν τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά τους, να αποκτήσουν την ικανότητα να διαβάζουν και να κατανοούν την υδρόγειο σφαίρα και τους παγκόσμιους χάρτες.

Για χάρτες και άλλα δεδομένα σχετικά με τις προσφυγικές κρίσεις, επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας:

data.unhcr.org/

Δείξτε στα παιδιά έναν χάρτη της Ευρώπης, της Ασίας, της Αφρικής ή κάποιας άλλης ηπείρου.

ΒΗΜΑ 1: Δώστε χρόνο στους μαθητές να αναζητήσουν και να εντοπίσουν στον χάρτη τις χώρες που γνωρίζουν. Ζητήστε τους, αν ξέρουν και μπορούν, να ζωγραφίσουν τις σημαίες των χωρών αυτών. Ρωτήστε τους αν έχουν ακούσει κάτι για τους πρόσφυγες και αν ξέρουν από ποιες χώρες προέρχονται. Δοκιμάστε να σημειώσετε με πινέζες τις χώρες αυτές πάνω στον χάρτη.

ΒΗΜΑ 2: Θέστε ερωτήσεις στους μαθητές, όπως: «Πού είναι η Συρία; Η Υεμένη; Το Αφγανιστάν;» «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά αυτών των χωρών σε σύγκριση με τη δική σας χώρα;»

ΒΗΜΑ 3: Επισκεφθείτε τη βιβλιοθήκη του σχολείου ή φέρτε στην τάξη άτλαντες και χάρτες. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες και ζητήστε τους να κοιτάξουν έναν άτλαντα ή τον χάρτη κάποιας χώρας και να γράψουν πώς είναι το γεωγραφικό ανάγλυφο της χώρας. Ζητήστε τους να κάνουν το ίδιο και για τη δική τους χώρα. Θα μπορούσατε να κάνετε κάποιες βοηθητικές ερωτήσεις, όπως: «Είναι κοντά στη θάλασσα; Στον ωκεανό;» «Υπάρχουν βουνά;» «Πού βρίσκεται στην υδρόγειο;» «Πόση ζέστη πιστεύετε ότι έχει εκεί;» Ζητήστε από τα παιδιά να μάθουν όσα περισσότερα μπορούν για τις χώρες αυτές και το κλίμα που επικρατεί, και να γράψουν ή να κάνουν μια παρουσίαση με τις ομοιότητες και τις διαφορές σε σχέση με τη δική τους χώρα.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΣΤΟΧΟΣ

Να κατανοήσουν οι μαθητές πώς τα ιστορικά γεγονότα μπορούν να επηρεάσουν τη ζωή των ανθρώπων.

Σχεδιάζοντας ένα μάθημα γύρω από μια γνωστή προσωπικότητα της ιστορίας ή του αθλητισμού που υπήρξε πρόσφυγας, μπορείτε να εντάξετε με έναν ενδιαφέροντα τρόπο την έννοια του πρόσφυγα στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας.

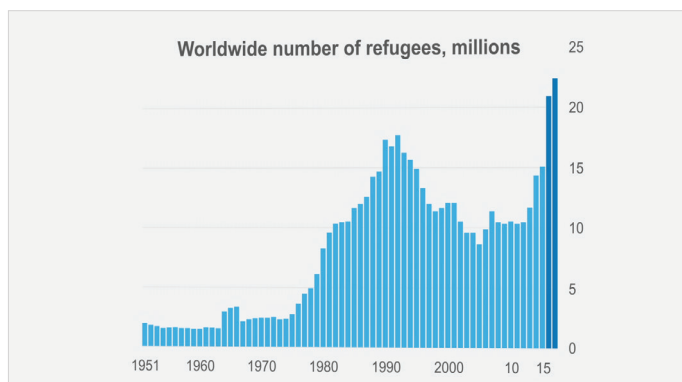
ΕΠΙΛΟΓΗ 1: Όταν διδάσκετε για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως παράδειγμα τον διάσημο φυσικό Άλμπερτ Αϊνστάιν, ο οποίος διέφυγε στις ΗΠΑ ως ακαδημαϊκός.

Μπορείτε να βρείτε πληροφορίες για τον Άλμπερτ Αϊνστάιν πολύ εύκολα στο Διαδίκτυο και σε άλλες πηγές.

ΕΠΙΛΟΓΗ 2: Όταν διδάσκετε για την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων, μπορείτε να αναφέρετε τους παρακάτω αθλητές που συμμετείχαν στους Ολυμπιακούς του 2016 κάτω από τη σημαία της Ολυμπιακής Ομάδας Προσφύγων.

- Η πρώτη Ολυμπιακή Ομάδα Προσφύγων: www.unhcr.org/gr/2887-h-ύπατη-αρμοστεια-χαιρετιζει-την-ανακο.html
- Yusra Mardini – Κολύμβηση: <http://www.kathimerini.gr/973358/gallery/periodiko-k/an8rwpoi/gioysra--marntini-den-8a-3exasw-pote-toys-katoikoys-ths-lesvoy>

Καθώς οι δραστηριότητες δεν στοχεύουν σε κάποιο συγκεκριμένο γνωστικό αποτέλεσμα, οι εκπαιδευτικοί έχουν την ελευθερία να τις προσαρμόσουν ανάλογα και να παρουσιάσουν αριθμούς σχετικά με το φαινόμενο του εκτοπισμού και τους πρόσφυγες με τον δικό τους τρόπο. Σας προτείνουμε μόνο να χρησιμοποιήσετε τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας.

Γραφήματα και πίνακες με αριθμούς για τους πρόσφυγες μπορείτε να βρείτε στη σελίδα του εκπαιδευτικού υλικού της Υ.Α. καθώς και στο www.unhcr.org/gr/στατιστικά.

Αξιοποιώντας τα δεδομένα για τους πρόσφυγες (παγκόσμιος εκτοπισμός, χώρες καταγωγής, χώρες υποδοχής, αριθμός αιτημάτων ασύλου, κλπ.) μπορείτε με έναν ακόμα τρόπο να αναδείξετε την κατάσταση των προσφύγων σε διάφορες χώρες.

ΒΗΜΑ 1: Έχοντας ως βάση πίνακες και γραφήματα σχετικά με τους πρόσφυγες από την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας μπορείτε να δημιουργήσετε παρόμοιους για τη χώρα σας, αλλά και να τους επεξεργαστείτε με όποιον τρόπο θέλετε εντάσσοντάς τους στο μάθημα των Μαθηματικών.

ΒΗΜΑ 2: Κάποιες ενδεικτικές ερωτήσεις που μπορείτε να κάνετε είναι οι εξής:

«Στον πίνακα με τις αιτήσεις ασύλου στην Αυστρία το 2015, τι ποσοστό των προσφύγων ήρθε από την Ερυθραία, τη Συρία και το Ιράκ;»

«Ποιες χώρες φιλοξενούν τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων στον κόσμο; Τι ποσοστό των προσφύγων παγκοσμίως φιλοξενεί η πρώτη ανάμεσά τους;»

«Τι ποσοστό των προσφύγων σε όλο τον κόσμο αποτελούν τα παιδιά πρόσφυγες;»

Συζητήστε με τους μαθητές πώς αντιλαμβάνονται αυτούς τους αριθμούς.

Διακρίνουν κάποιο μοτίβο – για παράδειγμα, μια αύξηση του αριθμού προσφύγων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους; Μπορούν να σκεφτούν μια εξήγηση γιατί συνέβη αυτό;

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΤΟΧΟΣ

Να αναπτύξουν οι μαθητές ικανότητες κριτικής σκέψης και να τις εφαρμόσουν μέσα από χειροτεχνίες, σχέδιο ή άλλες τέχνες.

Πρόσφυγες σε καταυλισμούς

Πολλοί πρόσφυγες ζουν σε καταυλισμούς κοντά στα σύνορα της χώρας που έχουν εγκαταλείψει λόγω πολέμου ή διώξεων.

ΒΗΜΑ 1: Ρωτήστε τα παιδιά πού πιστεύουν ότι βρίσκονται αυτές οι χώρες και αν έχουν ακούσει ονόματα μεγάλων καταυλισμών όπως του Zaatari στην Ιορδανία ή του Kutupalong στο Μπανγκλαντές.

ΒΗΜΑ 2: Αναζητήστε φωτογραφίες στο Διαδίκτυο από τον προσφυγικό καταυλισμό Dadaab στην Κένυα, έναν από τους μεγαλύτερους στον κόσμο.

ΒΗΜΑ 3: Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν ποιες είναι οι ανάγκες των προσφύγων σε αυτούς τους καταυλισμούς και να φανταστούν, παρατηρώντας τις φωτογραφίες, πώς καλύπτουν αυτές τις ανάγκες οι πρόσφυγες. Ρωτήστε τα παιδιά:

«Αν χρειαζόταν να ζήσετε σε καταυλισμό, τι είδους υλικοτεχνικές ή καιρικές προκλήσεις θα έπρεπε να αντιμετωπίσετε;»

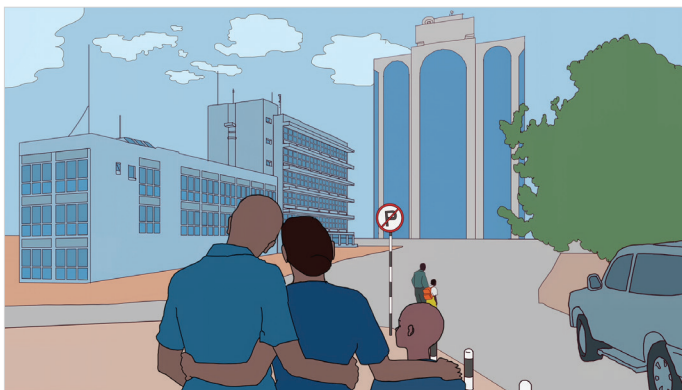
«Τι θα χρειαζόσασταν για να μπορέσετε να επιβιώσετε;»

«Μπορείτε να σχεδιάσετε λύσεις για κάποιες από αυτές τις ανάγκες; Ίσως μια πιο ζεστή σκηνή ή τρόπους πρόσβασης σε καθαρό νερό, μια παιδική χαρά ή ένα σχολείο».

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΤΟΧΟΣ

Να αναπτύξουν οι μαθητές ικανότητες κριτικής σκέψης και να τις εφαρμόσουν μέσα από χειροτεχνίες, σχέδιο ή άλλες τέχνες

Πρόσφυγες σε πόλεις

Πολλοί πρόσφυγες ζουν σε μικρές και μεγάλες πόλεις.

ΒΗΜΑ 1: Διαβάστε ιστορίες προσφύγων και παρακολουθήστε μαζί με τα παιδιά σχετικά βίντεο στην τάξη από την παρακάτω ιστοσελίδα της Υ.Α.

Εξηγήστε στους μαθητές ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες του κόσμου ζουν σε πόλεις. Μάλιστα, σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας, το 60% των προσφύγων, δηλαδή περίπου 13,5 εκατομμύρια άνθρωποι, ζούσαν σε αστικό περιβάλλον στα τέλη του 2016.

- Ιστορία 1: Το σχολείο ανοίγει νέους ορίζοντες για μια οικογένεια προσφύγων στην Ελλάδα - estia.unhcr.gr/el/to_sholeio_anoigei_neous_orizontes/
- Ιστορία 2: Σαϊντ: ένας Ροχίνγκια στην Αθήνα - estia.unhcr.gr/el/σαϊντ-ενας-ροχίνγκια-στην-αθήνα

Για περισσότερες ιστορίες και υλικό επισκεφθείτε την ιστοσελίδα: estia.unhcr.gr

Βρείτε περισσότερο υλικό στη διεύθυνση:
https://www.unhcr.org/gr/ekpaideutiko_yliko

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό αναπτύχθηκε από τη Mialy Dermish.

Προσαρμογή στα ελληνικά: Αντιπροσωπεία Υ.Α. στην Ελλάδα

Επιμέλεια κειμένου: Κώστας Κωνσταντίνου

ΒΗΜΑ 3: Ζητήστε από τους μαθητές να φτιάξουν μια λίστα με τις δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν όταν ένας καινούριος πληθυσμός έρχεται να ζήσει σε μια πόλη. Ρωτήστε τους επίσης αν μπορούν να σκεφτούν και να σχεδιάσουν τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν αυτές οι δυσκολίες. Οι προκλήσεις θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, η συγκοινωνία, η συμμετοχή σε δραστηριότητες κλπ.